

I. n. g. Hutter Joan, prof. v p.
Grad Sv. Jurij Zg. Sv. Kungota

Prejeto: Celo leto 33 din., pol leta 16 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se plačajo po dogovoru; pri večkratnem nastopu primerna popust. Upravništvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. Telefon interurban številka 113

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poština plačana v gotovini.

"Straža" izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta številka 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11 do 12 ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine prepla. Telefon interurban številka 113.

63. številka.

Maribor, dne 31. maja 1922.

Letnik XIV.

Vojne nakane.

Francoska politika, naperjena proti miru in spravi, proti vsem zahtevam nove dobe in v dolgi vojni krvavelega sveta je povzročila, da se je genovska konferenca na videz razšla z malimi uspehi. To je pa samo na videz, v resnici je imela mnogo uspehov in med prve je šteti tudi to, da so Rusi govorili pred celim svetom ter mu razkrinkali zločinske naklepe novega vojnega gorja enakega ali pa še hujšega od svetovne vojne. — Ruski zastopnik Čičerin je objavil zelo važne dokumente te protičloveške zarote: tajna pisma belogardističnih generalov, generallajtnantov, šefov ter rusko-carskih ministrov in zastopnikov v Parizu, Bukarešti in — Beogradu.

Kaj se vidi iz teh dokumentov?

Dokazano je: 1. da je bila Pašičeva vlada pripravljena na mobilizacijo, ker je vedela ter po svojem ministru Vašiču celo o tem govorila, da Wrangel s Francijo in Rumunijo pripravlja vojno proti Rusiji; 2. da je rumunska vojska nesposobna in da je zato Pašič nagovarjal Francoze, naj preuredijo rumunsko vojsko, da zarotniki lahko začnejo s svojim vojnim pohodom; 3. da si je general Wrangel pri sozarotnikih oskrbel oblast in pomoč, da zbere, popiše vse ruske begunce ter jih uvrsti v svojo vojsko; 4. da se Wrangel, ki je bil potolčen v Rusiji, kot malokedaj in malokateri vojskovodja, in ki je počenjal grozodejstva kot malokateri harambaša, obnaša kot vladar Rusije; 5. da se je skušalo celo malo antanto vplesti v to vojno akcijo in 6. da je francoska politika največja nevarnost za mir v Evropi.

Razkriti dopisi so krožili med Wranglovimi ministri in šefi generalnih štabov. Imenovani so Wranglov minister v Beogradu Strandmann in generallajtnant Holmsen in Müller. Wrangel, Strandmann, Holmsen in Müller — veliki Slovani in z njimi Pašič v «nemeženi ljubezni» do Rusije hočejo dobro celi slovanski rasi, kakor stoji v enem od objavljenih dokumentov! Pašičeva ljubezen je res velika, vojni minister njegove vlade general Vašič kljub obilnemu delu doma proučuje še razmere v rumunski vojski in ko vidi, da ni v redu, nastopi takoj Pašič v svoji veliki vnemi in ljubezni ter nagovarja Francoze, naj hitro popravijo ter uredijo, da se prej ko prej začne krvavo delo za «dobro in spas vseslovanske rase». Med zarotniki se je najprej govorilo samo o dobrovoljcih kot prispevku Pašičeve vlade, ta je pa prežeta vneme in ljubezni svojega voditelja sama spoznala, da bo potrebna — prava mobilizacija.

Kako Pašičeva vlada prikriva svoje naklepe?

Morala beograjske porodice je že davno padla na ničlo. Proti volji nekdanjega narodnega predstavništva je skušal rajni Vesnič po francoski želji stlačiti 200 tisoč jugoslovanskih mož v klavnico na pomoč poljski vojski proti Rusiji in ko so v vidovdansko ustavo sprejeli tudi točko, da vlada brez parlamenta ne more in ne sme vršiti nobenih vojnih priprav, se je vojno zarotništvo nadaljevalo še z večjim razmahom in z večjo brezvestnostjo.

O vojni konvenciji z Rumunijo je vlada na vse interpelacije in vesti po raznih listih govorila kot o nekaki navadni diplomatični formalnosti brez vsakega vojaškega značaja in ko je nastopila kraljeva zaroka, se je sploh vse prikrivalo s prijateljstvom in sorodstvom enega dvora z drugim.

Za Wranglove komande se že leto za letom izdajajo stotine milijonov, vlada pa o vseh Wranglovih pripravah prav nič ne ve in če prihajajo tozadevne intervencije in vprašanja doma ali pa od zunaj, se kar cedi samih fraz o gostoljubju in slovanofilstvu. Wrangel je sicer važna oseba, ni pa nikar vrhovni komandant, ne ukvarja se z vojaškimi stvarmi, temveč uživa samo gostoljubje kot drugi begunci, dokler ne gre domov ali pa kam drugam in če se naenkrat znajde še Burceev v Beogradu, je to tudi čisto enostavna in nedolžna stvar. Tako je odgovarjala naša vlada na interpelacije posl. Moskovljeviča in tako je poročala tudi Angležem, ki so hoteli vedeti, kaj se z rusko-carsko soldatesko v Beogradu meša in spletkari. Ko je vlada tako govorila, je general Wrangel v največjem miru in vnemi pri slovesnih obhodih in «inšpekcijah» organiziral svojo vojsko, da s pomočjo Bukarešta in Beograda ali «srbskega generalštaba» udari «zunanjega neprijatelja», ki je tudi beograjskim oblastnikom vedno na jeziku ter je tudi nezaslišnemu pozivu in poginu rekrutov v lanski zimi služil za pretvezo.

Zarotniki in Bolgarija.

Wrangel se je z najmočnejšim delom svoje vojske zajedel v Bolgarijo in Pašič je z drugimi zarotniki odločil Bolgarijo za nekako izhodišče celega pohoda. — Bolgarska vlada, ki izhaja iz ljudstva in ne iz kake «porodice» kot pri nas, pa za tako vlogo ni pokazala nobene vneme in radi tega je vskipelo proti njej besno sovražstvo. Wrangel je pa posodil svoje oficirje bolgarskim opozicijonalcem, da zanetijo in izvedejo prevrat. Bolgarsko zemljoradniško vlado, ki je sama uvidela, da se ne kaže zameriti 160 milijonom Rusov na

ljubo onih 15 tisoč, ki se sicer imenujejo carski Rusi, so pa po večini tuji in podkupljeni elementi, je oholost Wranglove soldateske in pa zarotniško delo prisililo do energičnih odredb proti Wranglovcem in s tem, da so te nevarne tolpe v Bolgariji danes razorožene, razkropljene, da bežijo čez grško mejo in da je ves bolgarski narod vstal proti tujim ujedam in rušilcem miru, je storjen prvi korak proti krvoločnim nakanam, ki pomenijo za celo Evropo nesrečo brez konca in kraja.

Mednarodna vojna komisija je po inicijativi angleškega zastopnika zahtevala, da bolgarska vlada energično izvede vse odredbe proti Wranglovcem. To se je izvršilo, bilo bi pa potrebno, da mednarodni forum preišče in obsodi vso zarotniško početje na podlagi Čičerinovega razkritja in drugih pojavov, ki so celemu svetu, zlasti pa narodni večini pod Pašičevo vladno «veščino» dobro znani. Pašičeva vlada sicer dementira vesti, da se je zavzemala za Wranglovec ter celo pretila bolgarski vladi, njeni listi pa še danes pišejo: okupirajmo Sofijo! V tem je dovolj dokaza, da Pašič in drugi zarotniki še niso opustili svojih naklepov ter da hočejo še nadalje slepiti svoje narode, goneč jih v največjo nesrečo.

Odlomki iz zarotniških dokumentov.

Prvo pismo, ki ga piše Wranglova «ekscelencija general-lajtnant» Wranglovi «ekscelenciji ruskemu ministru», vsebuje navodila «vrhovnega komandanta» generala Wrangela od 8. aprila t. l. za končni dogovor s francosko in SHS vlado. V tem pismu stoji:

«Iz poročila, ki smo ga prejeli od naših agentov, kakor tudi iz onih poročil, ki nam jih je dal na razpola go srbski glavni štab, je razvidno, da rumunska država absolutno ni dorastla nalogi, ki smo si jo zastavili za časa pogajanj pred zaključkom sporazuma.»

Zarotniki dobro vedo, da je narod proti vojni in zelo utrujen, to vojno nasprotstvo je pa v njihovih očeh «nezadostna morala» in zato pa pravijo nadalje:

«Ker moramo že računati z nezadostno moralo, pa moramo tudi računati z neuspehi in posledicami teh neuspehov. Tako bi najmanjši umik v notranjost Dobrudže in približevanje rdečih čet k bolgarski meji izval takoj komunistični državni prevrat v Sofiji in potem nacionalistični državni prevrat v evropskem delu Turške.»

Da se to ne zgodi in da francoska politika ne bi trpela, je potrebno:

a) Da se pobriga francoska vlada za rumunsko armado in da napne vse svoje moči za njeno čimvečjo kakovost.

b) Vsled absolutne nemogočnosti doseči vse to pred kratkim časom, ki še preostaja pred otvoritvijo sovražnih odnošajev, je treba pričeti predvsem z reorganizacijo ruske armade, in sicer naj vpliva francoska vlada:

a) Da bo rumunska vlada opremila 15.000 mož ruske armade, ki je v Rumuniji.

b) Da pozove vlado male antante in Madžarske za dovoljenje nadziranja ruskih dobrovoljcev po ruskih vojnih atajejih.

c) Da doseže od bolgarske vlade ukinjenje propagande, ki demoralizira čete ruske armade, tako, da so nam nekatere že odrekle pokorščino.

d) Da začasno do prejema denarja od agentov Rusije v Washingtonu, odobri kredite s potrebnim kratkim rokom za vzdrževanje in pripravlanje za bojno stanje 15.000 mož.

e) Ministrski predsednik kraljevine SHS naj bo prepričan, da trdno upamo, spominjajoč se njegove brezmejne ljubezni do Rusije, da bo ustregel našim nameram»

Z drugim pismom polaga Wranglov general-lajtnant Müller francoskemu vojnemu ministru na srce Wranglove predloge, osnovane v pogajanjih z ministrskim predsednikom Pašičem.

V tretjem pismu «ekscelencija» Müllerja enako visokorodni Wranglovi «ekscelenciji» general-lajtnantu Holmsenu stoji ta-le odstavek:

«Po izjavi ministrskega predsednika gospoda Pašiča, ki je ponovno obljubil Strandmanu, ministru Rusije v Beogradu, da bo o vsem tem podrobno obvestil predsednika francoske delegacije in pa šefa tehničnega oddelka glavnega štaba, polkovnika Boškoviča, ki se bo natančno pomenil o akciji s šefom francoskega vojnega odposlanstva», s četrim pismom se pa obvešča Wranglov «minister» v Parizu, da so pagajanja na vseh treh krajih: v Parizu, Beogradu in Bukarešti popolno dovršena, če so mu pa še kake informacije potrebne, naj pride v Beograd, kjer jih dobi ustmeno.

Ta korespondenca pade v dobo, ko je Pašičeva vlada posebno prikrivala in tajila Wranglove pustolovščine, povoljni zaključek je bil pa dosežen baš tedaj, ko je francoska delegacija z malo antanto vred hotela zapustiti genovsko konferenco. Poincaré in Pašič sta se zadnjega dne hotela sestati v Genovi, da se še končno pogovorita ter svoje delegate in «strokovnjake» odvedeta s seboj domov, njuno potovanje je pa izostalo, ker

je kakor strela iz jasnega udarila Čičerinovo razkritje. Vsa razkritja doslej so še razupili za falzifikate, tokrat se pa niti Beograd niti Pariz noče poslužiti te taktike, ker vidi, da bi bila ob splošni pozornosti za Wranglove in druge vojne nakane popolnoma brezuspešna.

Volitve v mariborsko oblastno skupščino.

Meseca julija ali avgusta se bodo vršile volitve poslancev v mariborsko oblastno skupščino. Skupno bo treba voliti za mariborsko oblast 52 poslancev. Na vsakih 10.000 prebivalcev pride 1 poslanec. Ako ostanek znaša nad 5000 prebivalcev, odpade na ta ostanek še en mandat.

Po tem računu bi odpadlo na okraje:

Maribor okolica 94.497 prebivalcev in	
Maribor mesto 32.000	13 mandatov.
Marenberg—Prevalje 15.239	3
Slov. Gradec 13.600, Šoštanj 14.500	3
Konjice 22.000	2
Gornji grad 25.800	3
Celje 49.000, Vranksko 11.200	6
Smarje 17.700, Rogatec 12.199 in	
Kozje 13.300	4
Ptuj 49.600 in Ormož 20.792	7
Ljutomer 14.200 in Gor. Radgona 12.000	3
Prekmurje 84.000	8

V ljubljanski pokrajinski upravi so napravili račun, po katerem bi pripadlo od 52 poslancev 31 Slov. ljudski stranki. Vzeli so za primer zadnje občinske volitve. Demokrati so že torej sami obupali, da bi dobili kaj kalinov. Nas to priznanje veseli, da bo račun še boljši za SLS bodo poskrbeli trdno organizirani naši volilci.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Narodna skupščina zopet počiva in deluje samo razni odbori. Zakonodajni odbor se je pečal na zadnji seji z nekaterimi spremembami v načrtu volilnega zakona. Debata o tem predmetu je bila splošna na rave. Obširno se je razvila debata glede količnika, ker so se ravno v tem vprašanju pojavila raznolična mnenja. Radikali so za količnik, demokrati pa za Hontov volilni proporcionalni sistem. Samostojni so se zavzemali za volilna okrožja z oblastmi. V velikih volilnih okrožjih bi namreč tudi male stranke ala sedaj Samostojna dosegle količnik, kar bi bilo pri majhnih izključeno. Samostojne so izjavili, da zahtevajo dve volilni okrožji: mariborsko in ljubljansko. Debata o volilnem zakonu se še bo nadaljevala.

Načelno razpravo o proračunu napovedujejo za mesec junij. Finančni odbor zahteva uvedbo parlamentarne kontrole nad izvedbo proračuna in odklanja vsako uvedbo novih davkov, dasi to zahteva finančni minister, ker je doseženo v proračunu za leto 1922 ravnotežje brez novega obdačenja.

PRED KONFERENCO V HAAGU.

Predsedništvo konference v Genovi je sporazumno z nizozemsko vlado razposlalo pozive na konferenco v Haagu. — Proti domnevanju nekaterih francoskih listov, da misli Amerika složno in sporazumno nastopiti s francosko vlado na haški konferenci, se oglašajo ameriški oficijelni listi z merodajnim zatrjevanjem, da Amerika ne misli spremeniti svoje orientacije in tako tudi ne napram Franciji. Lahko bi rekli, da najmanj proti Franciji, ker se je Amerika baš radi Francije in njene politike odmaknila od Evrope.

ITALIJA IN RUSIJA.

Rusko-italijanski trgovski dogovor vsebuje vzajemnost največjih trgovskih olajšav in ugodnosti. Trst postane svobodno pristanišče za Rusijo, Rusija pa daje Italiji to v najvažnejši luki Črnega morja ter ji zajameči svobodo kretanja in obrta v celi ruski državi. — Ruski centralni izvrševalni odbor je odločil, da se za sedaj še ne zniža efektivno stanje rdeče armade, ker sovjetska Rusija v Genovi ni dobila garancij za mir od vseh strani in pred vsemi, ki so ji nasproti ter tega nasprotstva niti v Genovi niso zatajevali. Iz Rige prihajajo vesti, da se ruska armada pridno reorganizira in da se v te svrhe mudi v Moskvi tudi nemški general Bauer. Za prevoz vojnega materijala naj bi se preurejevala proga Moskva—Kovno—Königsberg.

AMBASADORSKA KONFERENCA.

je načelno odobrila vse ukrepe bolgarske vlade proti Wranglovcem s posebnim povdankom, da se morajo vse Wranglove vojaške edinice popolnoma razorožiti. Ta sklep je sporočen bolgarski vladi po posebni medzavezniški misiji. — Čas bi že bil, da si mednarodna komisija Wranglovec tudi v drugih državah ogleda ter sama izda proti njim odredbe, če to vlade dotičnih držav nočejo storiti.

Beleške.

Kraljevi škornji. V beograjski «Samoupravi» glasilo radikalcev čitamo to le notico: «Kraljeve čizme, (škornji) — paradni škornji, v katerih se bo Nj. Vel. kralj ženil, je izdelal lastnorodno osječki čevljar gosp. Josip Kranjčec. Kakor javljajo listi iz Osjeka, so ti znameniti škornji, izloženi v neki izložbi na korzu, izzvali senzacija ter bili povod celi vrsti patrijotičnih manifestacij».

Nevarni ljudje. Beograjski list «Kroz štampa» slika policijsko vneto povod priprav za kraljevo poroko: «Da se ustvari najpopolnejša varnost za bližajočo svečanost, je zasnovala policija splošne programe. — Težko onim, ki nimajo ministrskih, poslanskih ali vsaj uradniških legitimacij. Izganjajo se delavci iz posla, raz stavbišče se podijo zidarji naši piročani in vranjanci. Vredno je poslušati, kaj govore ti ljudje med seboj na potu po vagonih, ko sede, upognjene glave, čudeč se, kaj so zakrivali, da jih oblast podi z dela v siromašne vasi. — Nevarni in krivi so, ker sebi in družini služijo kruh s težkim delom ter niso vsaj državni svjetniki in direktorji tolikovrstnih direkcij.»

Pod batino. Proti zaključku komunističnega procesa v Beogradu je bil vložen priziv in apelacijsko sodišče se je doslej bavilo z zadevo obsojenega komunističnjaka Savo Nikoliča. Ta se je poprej skliceval na pukovnika Arangjeloviča, kateremu je pomagal v pisarni in ki lahko potrdi, da Sava ni mogel iz pisarne iznašati vojaške tajnosti, kakor trdi obtožba. Pukovnik je bil že le sedaj zaslišan ter se je izjavil glede zapisnika beograjske policije, po katerem naj bi Sava sam priznal, da je izdal vojaške stvari, takole: «Ne vem, kaj je napotilo obtoženega Savo, da govori nerensko, trdim pa, da mu je bilo nemogoče, zakriviti kako izdajalstvo!» — Pri sodnji v Beogradu je po tej polkovnikovi izjavi prišel Savo Nikolič do besede: «Ničesar nisem izdal, ničesar storil, potrditi sem pa moral na vse, kar je policija zahtevala, vsled strašnih batin, ki sem jih dan na dan dobival. . . . Sava kaže sodnikom svoje izmučeno telo v dokaz, kako si policija pridobiva priznanja. — Bolni komunistični poslanci gg. Filipovič, Kovačević Sajoj so bili iz zapore prepeljani v bolnišnico, ter nameščeni v nekem hodniku med največjimi zločinci, zastrupljenimi s sifilisom in trahomom. Zaporniški zdravnik dr. Hugo Horovic — gotovo velik Jugoslovčan, prej še s «tz», danes pa državni zaščitnik, — je poslance nalašč zmašil med zločince, jih vedno tituliral s «ti» ter tudi drugače z njimi najsurovejše ravnal. Ko se je v javnosti raznesel ta skandal, so bolne poslance zopet stlačili v zapore. Njihovi pravni zastopniki zahtevajo sedaj zdravniško komisijo.

Vsaka druga država v Evropi ima bolj zdrave ministre kot mi! Pri nas niso nikdar vsi ministri zdravi, ampak je vedno kateri na bolniški postelji ali v kopalnici, ker ponajveč je obolenost naših ministrov političnega značaja kot na primer pri Pašiču. Razven Pašiča pa še imamo sedaj tri obolele ministre: dr. Žerjavič, začasnega vladnega predsednika ministra Trifkoviča in železniškega ministra Staniča. Ker boleha politično in telesno razni ministri, je smrtno bolna tudi državna uprava, naša zunanja in notranja politika in vsled tega tudi do mala vsi — davkoplačevalci. Torej, razne ministrske bolezni imajo na celotno našo državo nedogledne — slabe posledice!

Dnevne novice.

Evharistični kongres v Rimu. Kakor smo že poročali, se je dne 20. maja vršila v Rimu na obširnem Damazovem dvoru vaticanske palače slovesna otvoritev evharističnega kongresa. Na nadvse lepo okrašeni estradi je bil zbran kardinalski kolegij ter veliko nadškofov in škofov. Jugoslovanski episkopat so zastopali: Zagrebški nadškof, sarajevski nadškof, škofje: djakovski, senjski, šibeniški in križevački. Evharističnega kongresa se je med drugimi udeležilo 15 Slovencev in 60 Hrvatov. Ob 5. uri popoldne je sv. Oče papež Pij XI. govoril pol ure s krepkim, navdušujočim glasom, da ga je lahko vsak razumel. Govoril je o miru, ki ga svet ne more dati in ga je treba iskati le pri Njem, ki ga je prinesel na zemljo. Kakor se zdi, bo sv. Oče jugoslovanske udeležence sprejel v posebni avdijenci.

Katoliški shod moč in mladeničev v Ljubljani. Na Binkoštni pondeljek se vrši shod mladeniških in moških Marijinih družb. Dopoldne ob pol 9. uri je v uršulinski (nunski) cerkvi pridiga in škofova sv. maša. Po službi božji se vrši v veliki dvorani hotela «Union» zborovanje, na katerem bodo govorili najboljši cerkveni govorniki in sicer: župnik Gomilšek od Sv. Benedikta v Slov. gor., župnik dr. Klinar iz Škofje Loke, K. Flor. Ramšak S. J., vseučilišni profesor dr. Rožman, prijor P. Vol. Učak in dekan Zabret iz St. Vida. Nastopi pa tudi več drugih govornikov. Popoldne ob 2. uri pridiga in slov. litanije v stolnici. Z večernim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob pol 7. uri se pa odpeljejo udeleženci (katerim bo pač čas pripuščal) na Brezje. Na Brezjah bo slovesen sprejem, zatem kratek nagovor in pete litanije. V torek jutraj ob 6. uri pridiga, zatem slovesna sv. maša. Po cerkvenem opravilu se bo pa vršilo pred cerkvijo zborovanje. Nazaj grede si lahko ogledajo udeleženci Bled. Vožnja po železnici je za udeležence polovična. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe pri tov. A. Krepek, Maribor, Cankarjeva ulica 8. ali pa vsak večer med 7.—8. uro v prostorih JSZ, Splavarska ulica 4.

Državne, narodne praznike naj bi vendar obhajali skupno po eni ali drugi pratiki. Sedaj imamo Cirilovo, po katoliškem, rojstvo kraljevo in Vidov dan pa po pravoslavnem koledarju. To občutijo zlasti po vojašnicah, pisarnah in uradih tam, kjer so nameščeni pripadniki raznih veroizpovedi. Z izjemo na drugače svetovno priznani gregorijanski koledar je celo po nazoru modrejših JDSarjev nazadnjaško, kljubovati z lokal-

nim koledarjem vzhodne cerkve. Vlada nima moči, to razliko odpraviti z dekretom. Leta 1919 se je o taki nakani ministrstva že čitalo po vseh listih. Pa je zaspalo, ali se odložilo ad kalendas graecas. Istotako je občutna razlika glede Božiča, Novega leta, Uzkrsa itd. v versko mešanih krajih. Je malenkost, ki bi pa pripomogla k dejanskemu zblizanju istorodnih jugoslovaskih bratov.

Tvrde, trgovine, gostilne, zanesljive, ali kakor se trgovsko reče, reelne, so ponosne na svoje stare naslove, priimke ali firme. Obdržijo jih deset- in stoletja, čeravno se osebe, lastniki, podjetniki menjajo ali celo izmrejo. Staro ime ima privlačno moč na odjemalce in naročnike. Ze beseda sama «firma» znači nekaj trdnega, trajnega, ustaljenega. Če na to zmislmo, se nam prav slabo za bližnje volitve priporoča ona državotvorna stranka, ki vsake kvatre spreminja svoje ime, svojo sukunjo, svojo tvrdko. Najprej liberalna, potem napredna, svobodomiselnna, demokratska, lani samostojna ali narodno socialna, letos že narodna! Si pač na prejšnje ime ne upa mnogo kalinov več vjeti. Nastavlja nove zanjke, skrpane nreže. V resnici pa je, česar priznati neče, neverska, protikrščanska; je vedé ali nevedé hčerka framasonske lože združene z oduškim kapitalizmom. Po njenih sadovih: draginji, oduštvu, praznih obljubah, neredni upravi, po sebičnosti voditeljev; vsak razumen Slovenec lahko spozna, da je sedanja Narodna stranka le krinka. Država je sedaj vendar dosti narodno osvobodjena, celo ujedinjena; proti komu treba zdaj še posebne Narodne stranke?

«Narodni značaj mariborske oblasti bomo kakor nekdaž varovali tudi proti notranjemu nasprotniku zdrave narodne misli, proti klerikalizmu» (podčrtano v izvorniku). To izzivalno, krivično obrekovanje v prvi številki «Narodnega lista», v programnem uvodniku, sili vendar kri v glavo vsakemu, še tako potrpežljivemu štajerskemu duhovniku. Ko bi delovalo naše društvo, bi se moralo pač k tej zlobnosti oglasiti prav krepko. Dokaz za svojo hudobno trditev ostane urednik sicer dolžen, toda polpretekla doba štajerske zgodovine sama ga bije glasno po zobeh. V očeh Nemcev in nemškutarjev smo bil vedno narodni provokaterji, šovinisti, Hetzkaplane itd. Sedanji narodnjak, ki je v Brezju pri Mariboru na shodu zahteval «več nemščine v naše šole», pa nas hoče sedaj pred ljudstvom ožigosati kot notranje nasprotnike zdrave narodne misli. Smešno, ko bi ne bilo tako žalostno. Skriti namen takega predbacivanja je le boj zoper sv. Cerkev, zoper Kristusa. Zdrava narodna misel obstoja navadno pri liberalcih v tem, da žulijo in gulijo Slovence ter dobre kšefte delajo z Nemci. Pri tem jih ovira krščanstvo, zato pa lop po njem v njegovih predstavnikih — duhovnikih! Ali je tako — ali ni?

Na severni državni meji med Špiljem in Košenjekom stavijo te dni na licu mesta delavci tvrde C. Pickel pod osebnim vodstvom g. Kartina takozvane sekijske mejnike, tip A, teške po 2000 kg, visoke 2.40 m (od tega pride spodnja polovica v zemljo). Postavljajo take kamne tja, kjer se dotikajo posamezne mejne sekcije, to je navadno tam, kjer se meja znatno zasuka. Ta del meje nameravajo službeno izročiti in sprejeti 15. junija, bo pa najbrž še le 15. julija po dosedanjih izkušnjah.

Odbore narodnega prosvetvanja po mestih, okrajih in občinah želi ministrstvo z razpisom z dne 5. aprila t. l. št. 1036 za izomiko naroda ter naroča duhovnikom, naj te odbore dejansko podpirajo. — V Sloveniji to delajo ravno in skoraj edini katoliški duhovniki že nad pol stoletja. In sicer potom krščanskih organizacij, družb in društev, bralnih, izobraževalnih in socialnih tečajev, potom predavanj in ljudskih iger. Ze sleheru krščanski nauk, navadna pridiga, šmarnice itd. navajajo ljudi ne le k veri in pobožnosti, marveč s svojim bistvom božjega nauka tudi k omiki in olici, k pravemu napredku in lepemu vedenju. Sv. evangelij je najboljši bon ton. Le naj država zopet spravlja ljudstvo nazaj v cerkve in uspehi ne bodo izostali. Seveda mora gospoda dajati dober vzgled. Narod zre na boljše oblike kakor dete na odrasle ter jih posnema. Raje v slabem kot v dobrem. Odgovornost pred Stvarnikom nosijo voditelji ljudstva, ne le cerkveni in duhovni, tudi po svetni in državni. Le vsi vkup lepo združeni bi kaj dosegli v srčno kulturo in resničen napredek naroda.

Kartograf dr. Gavazzi, priznani učenjak, je opremil stenski zemljevid naše očevine z izrazom «kraljestvo». Pa ni vprašal političnih zemljepiscev, ki so odločili, da se mora brati «kraljevina». (Je dobro grozdeje). Po demokratskem načelu so morali že tiskan naslov zemljevida prepopati s koščekom papirja, potiskanim s «kraljevino». V svoji gorečnosti pa so pozabili, «prepopati» isti izraz na vrhu tega zemljevida. Tako sedaj naši abecedarji vidijo v šolah, da imamo od zgoraj «kraljestvo», spodaj pa «kraljevino». Ubogi Gavazzi, veliki čas je našel prazni klas!

Orožje, navadno, domačega proizvoda, sedaj uradno popisujejo. Vsakdo, ki ima strelno pripravo, mora isto prijaviti. Orožje tujega izvora pa je sploh strogo zabranjeno. V slučaju, da se pri kom najde, se mu odvzame.

Šolske počitnice o priliki svahte Njegovega Velikanstva kralja. Ministrstvo prosvete je odredilo, da je zaradi svahte Nj. Vel. kralja na vseh šolah države 7., 8. in 9. dan junija t. l. prost pouka. Ker je 10. dan junija sobota, je pokrajinska uprava za Slovenijo dovolila, da je prost pouka tudi 10. dan junija, tako, da trajajo počitnice v zvezi z Binkoštnimi prazniki od včevšega tretjega do včevšega 11. dne junija t. l. Ker prebijejo učenci te počitnice večinoma doma pri svojcih, odpadejo oficijelne šolske slavnosti o tej priliki.

Sestanek duhovnikov in voditeljev III. reda. Pri zadnjem sestanku na velikonočno sredo je bilo sklenjeno, da bo prihodnji sestanek v četrtek po binkoštih dne 8. junija. Ker bo isti dan kraljeva poroka, mnogo gospodov radi šolske

službe božje v Maribor priti ne more. Zategadelj se ta sestanek preloži na nedoločen čas. Kedaj da bo, se bo v «Straži» in v «Slov. gospodarju» naznanilo. — P. Filip Benizij, ravnatelj III. reda.

Akademski dan PDJA. Podporno društvo jugoslovanskih akademikov v Ljubljani, ki nudi brezplačno ali pa za znižano ceno okrog 450 revnim akademikom ljubljanske univerze hrano v akademski menzi, se bori s težko finančno krizo, ki ima lahko za posledico, da se menza tik pred koncem semestra ukine. Nedogledna izguba bi zadela s tem podpirance, ki stojijo po večini pred izpiti in od katerih jih preko 200 ne dobiva od nikoder nikake podpore. Zato se obrača podpisani odbor na vso našo javnost s prošnjo, da njegovo nabiralno akcijo, ki se bo vršila v dneh 10. in 11. junija po celi Sloveniji, z vsemi močmi podpre in ji pripomore do čim večjega gmotnega uspeha. — Odbor za akad. dan PDJA.

Nov vozni red na progah južne železnice. Od dne 1. junija t. l. naprej vozijo dnevno sledi brzovlakovi ter potniški vlaki: A. prihod v Maribor glavni kolodvor: Brzovlakovi: Dunaj—Trst 2.02, 13.29, Dunaj—Zagreb—Beograd 1.02, 13.29, Trst—Dunaj 3.20, 14.54, Zagreb (Beograd)—Dunaj 14.34, 23.35, Budapest—Maribor 1.33, Meran—Maribor 3.10. Potniški vlaki: Dunaj—Trst 8.40, 22.20, Trst—Dunaj 4.13, 16.19, Dunaj—Maribor 19.20, Ljubljana—Maribor 9.42, Zagreb—Maribor 22.07, Poljčane—Maribor 7.32, N. Kanizsa—Maribor 11.15, Kotoriba—Maribor 0.42, 18.25, Čakovec—Maribor 6.30, Celovec—Maribor 12.47, 20.36, Prevalje—Maribor 7.38, Ljutomer—Maribor 9.55, 20.42, St. Ilj—Maribor 7.20, 14.16. Mešani vlak: Ljubljana—Maribor 13.05. Personalni vlaki: Pragersko—Maribor 19.18, Bistrica—Maribor 7.05, Ruše—Maribor koroški kolodvor 17.48. — B. Odhod iz Maribora glavni kolodvor: Brzovlakovi: Trst—Dunaj 3.55, 15.35, Zagreb (Beograd)—Dunaj 0.05, 15.35, Dunaj—Trst 2.35 in 13.50, Dunaj—Zagreb (Beograd) 1.40, 4.10, Maribor—Budapest 4.00, Maribor—Meran 2.30. Potniški vlaki: Trst—Dunaj 5.15, 18.50, Dunaj—Trst 10.05, 23.50, Maribor—Dunaj 8.20, Maribor—Ljubljana 17.20, Maribor—Zagreb 5.20, Maribor—N. Kanizsa 15.22, Maribor—Kotoriba 5.20, 8.25, Maribor—Čakovec 20.45, Maribor—Celovec 5.05, 15.00, Maribor—Prevalje 19.56, Maribor—Ljutomer 6.38, 17.15, Maribor—St. Ilj 5.55, 12.57. Mešani vlak: Maribor—Ljubljana 13.20. Personalni vlaki: Maribor—Pragersko 7.49, Maribor—Ruše 16.48, Maribor koroški kolodvor—Bistrica 6.10.

«Rakija ubija!» V čakalnicah in na peronih naših kolodvorov so nabiti jako neokusni in naravnost neestetski lepaki s protialkoholno tendenco. Kakor pozdravljamo vsako akcijo proti alkoholizmu, tako obsojamo skrite namene, ki se režijo iz teh lepakov: tiskani so namreč večinoma v cirilici. Ali smo res v veliki Srbiji? Toliko takta bi prizadeti krogi že lahko pokazali, da vsaj naših čustev ne bodo po nepotrebnem dražili. Kako si pa naj preprosto ljudstvo tolmači pomen lepakov, če ne more razrešiti pisave.

Vročina. Iz Zagreba javljajo, da je zavladala tamkaj zadnje dni prav neznosna vročina. Zagrebčani prenašajo vročino tem težje, ker je bilo pred nedavnim časom dokaj hladno vreme, a sedaj je po zagrebških ulicah neznosno veliko prahu. Tudi iz Beograda in ostalih krajev naše kraljevine, kakor iz cele Evrope prihajajo vesti o naglem nastopu močne vročine. Na mnogih krajih je dosegla temperatura na solcu 20 stopinj Celzija. Celu v alpskih krajih je zavladalo toplo vreme, kakor ga ni bilo lansko leto v istem času. Vremenski preroki so mnenja, da bo tudi bržčas letos prevladovala suša.

Ceden državni uslužbenec. red letom je pobegnil iz beograjske kaznilnice kaznjene Dušan Radivojevič iz Ripnja in vsaka sled se mu je izgubila. Povodom nekkih razbojstev v bližini Beograda je pa policija le posvetila nekaj pozornosti domačiji ubeglega hajduka, ki je bil že skoraj pozabljen. Napravila je hišno preiskavo in v veliko začudenje je našla zločinca doma, ker je ravno dospel z brzovlakom iz Djevdjelije, kjer je precej časa upravljala službo železniškega nameščena. Na razbojstvu v bližini Beograda je bil torej nedolžen, vrnil so ga pa le v kaznilnico; vprašanje, kako je mogel priti v državno službo, bo pa ostalo nerešeno.

V Vukovaru so se 25. t. m. vršile ponovne občinske volitve. Od 2400 se je volitev udeležilo 1907 volilcev, — to je 78 odstot. Tokrat je nastopilo 395 volilcev več kot zadnjič — dokaz, da z uničevanjem mandatov raste zanimanje za volitve. Radikalci in policajdemokrati so se združili v «zaščito» vladne «večine» ter so tudi združeno — pogoreli. Hrvatski blok je dobil 1343 glasov, demokrati in radikalci skupno samo 462, židovska lista pa 102 glasa. Po količniku 236 je dobil Hrvatski blok 6 odbornikov, zveza demokratov in radikalcev pa samo dva — enega s polnim številom glasov, drugega pa vsled ostanka. V Vukovaru je bila poprej močna komunistična organizacija. Delavstvo je do zadnjega moža dalo svoje glasove Hrvatskemu bloku.

Glavni odbor zemljoradniške stranke je sestavil resolucijo proti zunanji politiki beograjske vlade. Zemljoradniki obsojajo tajne in zakulisne spletke, ter zahtevajo, da se mora zunanja politika voditi tako, da stopimo v prijateljske zveze z drugimi slovanskimi narodi. Zemljoradniki apelirajo na delavno ljudstvo Italije, naj vstane proti imperijalizmu italijanske kapitalistične klase ter smatrajo, da bi se vsa vprašanja morala reševati sporazumno z narodi in ne samih vlad, ki predstavljajo samo kapitalistični razred. Zemljoradniška resolucija obsoja tudi nacionalistične organizacije ali fašiste in načrte agrarne reforme.

Smrt pred lokomotivo. Dne 28. t. m. okoli devete ure zvečer so šli preko železniških tračnic na križišču proge Zagreb—Stenjevec železniški kontrolor Franjo Aliuš v družbi treh spremljevalcev. Ko so stopali preko tira, so slišali žvižg brzovlaka, ki je drvel proti Zagrebu ter opazili kakih 100 korakov pred vlakom stavbenega podjetnika Josipa Kaučič, ki je ravnokar korakal preko tira. Zgoraj omenjeni so začeli kričati nad Kaučičem: da bi ga opozorili na grozečo smrtno nevarnost. Res, za trenutek se je Kaučič umaknil s tira, a na to zopet stopil nanj in tačas ga je že zgrabila lokomotiva brzo-

vlaka, ga podrla na tla in ga rivala nekaj časa pred seboj in ga je na to vrgla s tira vsega razmesarjenega. Kaučič je bil seve pri priči mrtev.

Neznani vlomilci so vlomili v noči od 27. na 28. t. m. v trgovino Ferdinanda Pustek, trgovca v Šmarju pri Jelšah. Zlikovci so odnesli iz trgovine razno manufakturno blago in sicer za ženske obleke v raznih barvah v skupni vrednosti nad 100.000 kron, Vsakdo kdor bi izsledil potom ukradenega blaga vlomilce ter jih naznanil, dobi lepo nagrado.

Davno prepozno! Enketna komisija za pregled poslovanja direkcije vojnega plena je sklenila predložiti pravosodnemu ministrstvu zahtevo pojasnila: za koliko je cenjena vrednost državnega plena, koliko se je prejele iz sekvestriranih podjetij, koliko se je prejele na račun nemške vojne odškodnine in ostalih obveznih držav v denarju in blagu in koliko znaša celo imetje reparacijskega fonda s stanjem od 1. junija 1921. Posebno se še bodo pregledale direkcije plena v Sloveniji. Z ravnoenakar omenjenimi zahtevami enketne komisije zopet ne bo nič, ker je naš vojni plen davno izginil nekje in bogvekam v Beogradu, kako pa je bilo z nemško vojno odškodnino v živini, pa nam je itak že več kot dovolj znano. Ako bodo zadevo z vojnim plenom in reparaciji res preiskovali, bodo prišle post festum na dan zopet doslej še neodkrita afere, v katere so zapletene najvišje osebnosti civilnega in vojaškega kroja.

Požar je koncem pretečenega tedna nenadoma izbruhnil v makedonskem mestu Tetovo. Ker je varnostna služba nad vse pomanjkljiva, so stražarji opazili požar še le potem, ko je ogenj začel bruhati iz trgovin in hiš na trgu. Bilo je okrog 3. ure zjutraj, ljudje in seveda tudi stražarji so spali in tako je ogenj naglo obšel nad 50 hiš. Po dosedanjih poročilih znaša škoda nad milijon dinarjev, človeških žrtev pa ni bilo.

Stekli psi v Sarajevu. Zadnje dni so se pojavili v sarajevskem mestu ter v okolici stekli psi, ki so obgrizli nad 20 oseb. Nekega večera, ko je šlo občinstvo iz gledališča, je skočil velik pes na rame neki gospe in jo ugriznil. Dama je začela vikati od strahu, a mesto, da bi jej občinstvo priskočilo takoj na pomoč in odgnalo psa, so ljudje bežali nazaj v gledališče. Slednjič sta se pa vendarle dva ojunčila in strgala psa iz močno obgrizene gospe. Pes je nato zdrvel po mestnih ulicah in kmalu je bilo čuti kričati druge žrtev, katero je napadel ravno isti pes. Nek drug stekel pes je pa obgrizel stražnika, ki se ni mogel ubraniti napadu niti s sabljo, niti z revolverjem, a enemu vojaku je skočil v lice in mu ga raztrgal. Največ oseb pa je bilo ugriznenih v najbližnji sarajevski okolici pri takozvanem Alipašinem mostu. Nesrečne žrtev je odposlala sarajevska občina v Pastreurov zavod na Dunaj in v Veliko gorico pri Zagrebu.

Podrobnosti o aretaciji defraudanta Mikoljia. Smo že ja vili, da je bil v Celovcu aretiran Vojko Mikolji, uradnik zagrebškega čekovnega urada, ki je ogoljufal urad za 2 mil. 300.000 dinarjev. Sedaj so prinesli dunajski listi podrobnosti o aretaciji defraudanta. Ko je prejela dunajska policija dne 15. maja t. l. od naše vest o goljufiji, je podvzela korake, da ugotovi identiteto Maksa Klein, na katerega ime je nakazoval Mikolji denar dunajski banki Schellhammer in Schattera. Na Dunaju pa ni bilo najti Maksa Klein, pač pa njegovo svakinjo Erno Stein, ki je dvigala denar. Policija je tudi ugotovila, da je stanoval neki Maks Klein meseca novembra m. l. kratko časa v Leudoldstrasse in ga je tamkaj večkrat obiskovala njegova zaročenka. S pomočjo lastnice ravnokar omenjenega stanovanja so dognali identiteto zaročenke Maksa Klein, ki je hčerka dunajskega fotografa. Njeni roditelji so izpovedali policiji, da je hčerka odpotovala na Koroško. Pozneje je policija konstatirala, da se nahaja ta nevesta v bližini Celovca pod imenom Erna Wurml in živi skupaj z nekim človekom, ki se podpisuje: Josip Hirsche. Ta Hirsche je solastnik neke tovarne, pri kateri obratu je soudeležen s 25 milijoni. Policija je sedaj znala, da ta Hirsche ni nikdo drugi, kakor Mikolji. Dunajski policaji so prišli v Celovec in zgrabili tega Hirscheja nekam pod pretezo, da gre za iztirjatev nekega davka, nakar so ga aretirali. Po aretaciji se je skušal zastrupiti s strihnikom, ki ga je imel pri sebi, pa mu ni uspelo. Zaročenka, ki so jo dobili pri njem, je izjavila, da ni znala, da je Mikolji defraudant, ker jej je zagotavljal, da je našel 30.000 dolarjev, a je ta denar zatajil. Kakor hitro pa je ona čitala v listih o zagrebški defraudaciji, je osumila Mikoljia, ki jej je čin priznal, nakar ga je hotela ostaviti, a jo je prehitela a-

retacija. Mikolji je potrošil za nakup vile v bližini Celovca nekaj milijonov.

Zopet vojaški upor. V Baru (v Črni gori, ob morju) se je uprl en bataljon 29. pešadijskega polka. Uradne vesti že sedaj priznavajo, da ta upor nima političnega značaja, če tudi so vojaki po večini Hrvati in da izvira samo iz nezadovoljstva in ogorčenja vsled skrajno slabe prehrane. Upor je zavzel sicer večje dimenzije kot v Plevlju, upornim vojakom se je pridružilo tudi nekaj oficirjev, orožništvo, ki je v Baru in okolici zelo močno, je pa upor kmalu udušilo. Uradna poročila pravijo, da so voditelji upora zaprti, na kake načine so upor zadržali, pa ne povedo. Uporni vojaki so že od prevrata v Baru, oziroma v drugih pustih črnogorskih krajih ob zelo naporni službi in slabi, ne zadostni hrani. Parola upornikov in izgrednikov je bila: dajte nam poštene hrane in premestite nas v druge kraje! — Poročila pravijo, da se bo preiskava nanašala tudi na slabo prehrano, ki je edini vzrok pobune.

Hajduštvo v Črni gori postaja od dne do dne živahnije. Čete in tolpe po planinah so se pomnožile in krvavi spopadi os na dnevnem redu. Značilno je pisanje beograjskih listov. Radikalci trdijo, da so demokrati funkcionarji v Črni gori krivi vseh žalostnih razmer, demokrati listi pa v zadnjem času dosledno predstavljajo komunističnega begunca dr. Markoviča kot nekega voditelja vsega hajduštva. Celu uradna poročila so označevala poprej dr. Markoviča kot čisto političnega odmetnika, ki ne ropa in ni nikomur v nadlego, sedaj pa naj bi bil po demokratskih listih naenkrat najnevarnejši hajduk. To ima svoje politično ozadje. Dr. Markovič ima namreč v Črni gori okrog Podgorice veliko in ugledno sorodstvo, ki je demokratom na poti. Demokrati so radi tega začeli dr. Markoviča predstavljati kot največjega zločinca, da lahko pod to pretezo preganjajo njegove sorodnike, ki so jim politično nevarni. To policajdemokratsko lopovščino razkriva tudi «Balkan», ki piše pod naslovom «Črnogorske razmere — naša sramota», kako se po Črni gori preganjajo odmetniške rodbine in tudi daljna sorodstva brez vsakega vzroka iz samih strankarskih interesov. V eni številki «Balkana» čitamo tudi pismo nekega Markoviča, ki prosi patrijarha za dovoljenje, da izkoplje kosti svojih sinov prednikov ter jih odnese s seboj, ko se s svoji vred izseli iz Črne gore, ker mu radi preganjanja od vseh strani ni več obstanka.

Razbojništvo. Iz podgorijskega sreza javljajo, da so navalili te dni nepoznani razbojniki v piperski občini na občinskega predsednika Ivana Mihajloviča in na delovodjo Pavla Popoviča ter oba ubili in nato pobegnili v gorske šume. Teh dveh ubojev dolžijo oblasti znanega odmetnika dr. Vukašina Markoviča.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 272 do 279, francoski frank stane 25,60—26 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 2,48—2,68, za 100 češkoslovaških kron 5,50—5,52, za 100 nemških mark 102 do 103, za 100 laških lir 1472—1480 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1,90 centima (1 centim je 1 vinar.) Od zadnjega poročila je vrednost naše krone poskočila za 5 točk.

Iz Maribora.

Banke zidajo, pa ne mariborske. Stare mariborske banke še spijo in se ne zgamejo, da bi postavile za svoje uslužbenke potrebna stanovanja. Samo Zadržna gospodarska banka se že malo giblje. V Maribor pa hoče priti I. Hrvatska štedionica iz Zagreba in si je že pripravila poslovne prostore na vogalu Gosposke in Jurčičeve ulice. Še to leto hoče postaviti tudi stanovanja za svoje uslužbenke. Prosila je za prodajo občinskega sveta pri Dijaškem domu. Občinski svet pa sklene, da tam ne more nič odprodati, ker se bo dotično stavbišče rabilo še za novo šolo. Naj si banka poišče kje drugje na občinski zemlji potrebno stavbišče, ki se ji bo takoj prodalo.

Kaj pa Anglobanka? Zadnjič smo poročali, da hoče Anglobanka kupiti od dr. Franza v Slovenski ulici

nekdanjo Tegethofovo rojstno hišo ter tam pozidati veliko poslopje. Zdaj pa si je banka menda premislila, ker isto hišo kupujejo zdaj bratje Tavčar, ki hočejo tam postaviti novo hišo. Mestni občini je vseeno, kdo kupi dotično hišo, samo da staro hišo podere in postavi novo, zato občinski svet z veseljem dovoli nakup hiše po Bratih Tavčar, če se obvežejo, da na dotičnem mestu začnejo v najkrajšem času graditi novo hišo.

Tovarne rastejo v Mariboru, kakor gobe po dežju. Za občinska stavbišča v Melju se potegujejo kar tri nova podjetja in sicer: Toman in Rajh, tvrdka Bühl in tvrdka Kibal. Vsem tem podjetjem se proda naprošeni svet, da lahko takoj začnejo z delom. Bühl bo postavil veliko livarno za zvonove in druge stvari. Tvrdka je zelo solidna in po ceni ter uživa velik ugled v Sloveniji. Druga tvrdka Kibal hoče postaviti tovarno za vodovodne in druge cevi, kar v Jugoslaviji nujno rabimo. Vsem trem podjetjem proda občinski svet zahtevana stavbišča samo pod pogojem, da res zidajo, da postavijo za svoje delavce, ki na novo pridejo v mestno občino od drugod, potrebni stanovanja, in da kupljenega sveta ne smejo naprej prodati, ker v tem slučaju pripade prodani svet zopet občini nazaj za današnje prodajno ceno, to je kvadratni meter po 60 K.

Nova tovarna. Češka tvrdka Šonski bi rada postavila v Mariboru svojo predilnico in prosi občino, da ji proda potrebno zemljišče v Melju. Občinski svet sklene, da se zahtevano zemljišče ne proda, ker ga bo občina potrebovala za svoje namene, opozori se pa naj tvrdko na druge primerne prostore.

Električna železnica v Mariboru je na obzorju. — Znana tvrdka Siemens in Halske je izdelala za cestno železnico v Mariboru že nek načrt in proračun. Upanje je, da se bo napravila delniška družba, ki bi poskrbela za potreben denar za zgradnjo te prepobetne železnice. Izhajališče te železnice bi bilo v Melju, kjer bi se v to pripravili potrebni prostori na občinskem svetu poleg klavnice. Le urno na delo, da že vendar enkrat dobimo cestno železnico.

Mestna klavnica se ne da v najem. V sinočni seji občinskega sveta sta se odklonili obe ponudbi o zakupodaji mestne klavnice. Predovič je ponujal en milijon, a Mesna industrija Zagreb celo 1 in pol milijona. Klavnica ni za špekulante, ampak za domačine. Demokrati so sicer strašili s tem, da bodo izvozniki gradili v okolici nove klavnice, ki bodo na škodo mestni občini, a ne Weixl in noben drug demokrat ni mogel prepričati večine občinskih odborov. Tako je prav!

Šoštarji govori raje o mestnem gospodarskem uradu! V seji občinskega sveta dne 30. t. m. se je pri razpravi o Mestni hranilnici hotel nekaj govoriti tudi Ivan Šoštarji. Občinski svetovaleci so mu klicali: Govori raje o svojem gospodarstvu in Mestnem gospodarskem uradu! In mož je utihnil! On že ve zakaj!

Ne enega špecerista ni sedaj v odboru trgovskega gremijaja. Iz vrst špeceristov smo dobili ta le dopis: Weixl in Šoštarji sta spravila na listo odborov same engrosiste in nobenega špecerista. Gg. Berdajs in Serec nista našla milosti pri W. in S. Kako bodo zastopani interesi špeceristov v bodoče v trgovskem gremiju? Ali mogoče po Weixlu samem. On je sicer poznat kot spreten trgovec s šolskimi zvezki, a na špecerijsko stroko se sploh ne razume.

Kakšni trgovci so to? Piše se nam: Znana demokrata Kejžar in Tonejc sta vsilila trgovcem demokratsko kandidatno listo. Ali sta to kakšna trgovca? Kejžera poznamo kot železniškega uradnika, a o trgovstvu se razume toliko, kolikor se je znani Španhagl iz Melja razumel na knjigovodstvo. Tonejc pa je znan agent in izvoznik. A trgovec ni! Torej ta dva «trgovca» sta izrinila stara in preiskušana Slovenca Sepeca in Berdajsa. O Šoštarju pa je znano, da se je pred vojsko celo sramoval naziva Ivan, ampak se ga je poznalo, ko je postal Bartov zet kot — Hansa. In ta Šoštarji, ki si je na račun Mariborčanov kupil Kokošinekovo hišo, bi danes rad igral v Mariboru še kako vlogo.

Predavanje docenta g. dr. Matka se vrši v petek, dne 2. junija ob 8. uri zvečer v dvorani JSZ, Splavarska ulica 4. Vabi se k obilni udeležbi.

Moška Marijina kongregacija v Mariboru. Jutri, v četrtek, dne 1. junija se prične zopet z rednimi tedenskimi po- božnostmi. Vsak četrtek, točno ob 8. uri zvečer je v cerkvi

LISTER.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(107. nadaljevanje.)

Peščica pogumnih mož, bakle, zvesti meč, cesarjeva palača v plamenu, kri v potokih, in upal je, da bo tekla v potokih in da bo odpora dovolj ter da bo njihov napad, borba in ne mesarsko klanje — nova cesarska dinastija, hvaležni patron in velikodušno plačilo za trud —!

In bodočnost se mu je smehljala —. Katera izmed bogatih vzhodnih rimskih pokrajin bi najbolj nasitila njegovo poželenje po kraljevski razkošnosti —? Kajti pokrajina rimskega imperija — to je bilo le drugo ime za neodvisno kraljestvo —.

In Hipija je videl samega sebe v blestečem se veličastvu na prestolu pod žarkim solničnim nebom jutrovskega —. In življenje mu je ponujalo sijaj in bogastvo, dvorjane, sužnje, konje, bisere, pojedine, črnooke orientalske lepote, v svilo oblečene eunuhe, ponosno telesno stražo v svetlih čeladah in v zlatih, blestečih se ščitih —. Ničesar mu ni manjkalo, niti nje, ki bo z njo delil vso to bajno bogastvo.

Valerija bo njegova!

Valerija je bila rojena za kraljico. In zares, novo zmagbo bo pomenilo zanj, ko ji bo ponudil polovico svojega prestola, njej, ki je končno vendarle nagnila svoje uho k njegovim snuhtvam.

Zanos radosti mu je polnil dušo, ko je premišljal, kako jo bo častil, kako jo bo povzdignil, ko se mu izpolnijo njegovi romantični upi. Čutil je, da bi jo skorajda mogel ljubiti, ljubiti s tisto ljubeznijo, ki jo je okušal nekda v

svoj mladosti. Dolgo je bilo temu, da je ljubil, in dolgo let se mu ni vrnila ljubezen nazaj v življenje. — In danes se mu je vračala. Danes, ko mu je s čudno, neznano mehko polnilo dušo zadovoljeno samoljubje, radost nad kmalu izpolnjenimi željami, ki so ga nedosežene toliko let mamile, — danes, ko se mu je srce topilo pod nežnim vplivom zmagovite ženske lepote —.

Zdelo se mu je, da je čisto drug človek nego tisti, ki se je pred kratkim pogajal s tribunom za določeno število človeških teles in za kri in poboj —.

Vkljub svojim vabljivim sanjam pa borbeni mojster ni pozabil na sedanost, na sredstva, ki bi mu naj omogočila uresničenje njegovih načrtov.

Pregledal in pripravil je svojo četo skrbno kakor še nikoli, prepričal se je na lastne oči, da je njihovo orožje v redu, in osebno jih je razpostavil na odločena mesta in jih ponovno sam šel nadzorovat, zabičujoč jim skrajno čujčnost in treznost.

In nobeden izmed ljudi ni videl pod tem uglajenim čelom in mirnim, resnim vedenjem svojega voditelja kaj nenavadnega, nobeden ni slutil, da se skrivajo v njegovi duši slavohlepni načrti, ki daleč presegaajo vse njegove dosedanje upe, — da neznana, čudno mehka in nežna čuvstva ogrevajo njegovo srce —.

Miren, redkobeseden in strog kakor po navadi je stal med njimi — in Hirpinu je upadlo vse upanje na pomoč, ko je pogledal v njegovo resno, neprodimo lice.

Toda Mariamna je s pravo žensko bistroumnostjo opazila na njegovem obrazu nekaj, kar jej je dajalo nado, da ne bo zastoj klicala njegovega usmiljenja na pomoč.

V svoji običajni previdnosti je najprvo seštel četo in z bistrim očesom pregledal njihovo orožje ter se prepričal, da je vse v redu.

In še le tedaj je obrnil svojo pozornost na oba nepoklicana tučca, ki sta stala sredi med gladiatorji.

Nevoljno se je obrnil k Hirpinu in rekel:

»Kaj dela tale ženska med vami? Čuli ste moje povelje to jutro! Kdo jo je pripeljal semkaj?«

Vsi vprek so se oglašali ter mu hoteli pripovedovati dogodek, le on je molčal, ki je nanj bilo naslovljeno vprašanje. Dobro je vedel, s kom ima opraviti.

Hipija je le dvignil svoj meč in vse je utihnilo. Ni ga bilo manipulna in vseh rimskih legijah, ki bi bil bolj šolan v pokorščini ko ta četa drzovitih mož.

Hipija se je obrnil k Eski.

»Britanec«, mu je rekel kratko in rezko, »ti nocoj nisi eden izmed naših. Pojdi v miru svojo pot!«

»Dobro je povedal!« so vpili gladiatorji. »On ni naš tovariš! Nima deleža na plenu!«

Hipija je le hotel obvarovati Esko nevarnosti, ki jih je nudila tista noč. Ni vedel zakaj in kako, pa slutil je, da se Valerija zanima za Britanca. Da bi bil ljubosumen nanj, mu še na misel ni prišlo. Prav toliko je ljubil Valerijo, da je cenil zaradi nje vsakega, ki ga je cenila ona. Razen tega je Eska poznal njihove načrte. Sel bo, si je rekel Hipija, v cesarjevo palačo in opozoril njegovo telesno stražo na pretečo nevarnost. Branili se bodo in boja bo dovolj. In tega si je Hipija želel.

Eska je hotel odgovoriti, pa Mariamna ga je ustavila.

»Kamor gre on, pojdem tudi jaz!« je rekla, skoraj z besedami sv. Pisma. »Izgubila sem nocoj očeta in dom in svoje ljudstvo. Vdružit me je nocoj rešil iz nevarnosti, hujske ko smrt. Ne loči naju, rotim te, ne loči naju!«

Hipija je prijazno gledal ljubko, sladko lice in velike, proseeče oči.

»Ljubiš ga«, je dejal, »sirotal! Pojdi torej in vzemi ga seboj!«

(Dalje prihodnj.)

sv. Alojzija na Glavnem trgu kratek govor z litanijami M. E. Kongreganisti se vabijo, da se pobožnosti redno in točno udeležujejo.

Prostovoljna požarna bramba na Pobrežju pri Mariboru priredi svojo letošnje poletno veselico v nedeljo, dne 11. junija na lepem vrtu gostilne gospe Rojko na Spodnjem Pobrežju. Na sporedu je: srečolov, keglanje na dobitke, ples, in slično. Čisti dobiček je namenjen za nabavo čelad in drugih potrebnih predmetov. Na obilno udeležbo uljudno vabi — poveljstvo.

Licitacija mlaja in druge ljudske zabave se prirede na Binkoštni pondeljek popoldne na vrtu gostilne g. Lemeža na Pobrežju pri Mariboru, na meji proti Mariji Brezje. To bi bil za Mariborčane in tudi druge okoličane lep izlet za popoldan. V slučaju neugodnega vremena se vrši prireditev v nedeljo, dne 18. junija istotam.

Koča na Klopnem vrhu (1335 m) na Pohorju se otvori s planinsko veselico na Binkoštni pondeljek, dne 5. maja dopoldne ob 11. uri. Odhod iz Maribora z vlakom ob 5. uri (ali prejšnji dan popoldne ob 3. uri) do Fale in potem zložno v treh urah na vrh. Sestop na St. Lovrenc ali pa čez Smolnik na Ruše. Na predvečer bo gorel kres, ki se bo videl tudi iz Maribora iz novega mostu. Če ljubiš naravo in planinsko zabavo, ne bodi zaspan ta dan, pohiti na vlak in v pohorski zrak, tam zdravje dobiš in duha razvedriš in vrneš domov se krepek.

Poslano.

Gospodu županu Grčarju v Mariboru. — Blagovolili ste me osumniti in celo obdolžiti kot povzročitelja raznih mot in v mariborskih listih o Vašem gospodarstvu v stanovanjskem uradu in jaz sem ne glede na to, v koliko imate

Vi povoda in pravice, človeka kar tako — meni nič, tebi nič — obdolžiti, storil vse, kar je le mogoče. Predložil sem Vam potrdila mariborskih uredništev, da nisem z noticami v nobeni zvezi, Vi pa ne znate, ali pa nečete izvajati posledic, ki so običajne in celo obvezne med pravimi ljudmi ob izkazani zmoti. Posebno naziranje v tem pogledu Vam sicer prav rad prepuščam; po moralni kvalifikaciji, ki je zlasti obvezna za javne funkcionarje, pa bi bil pričakoval, da ste imeli tekom šestih tednov od prejema priporočenega pisma z dokazi dovolj časa, spomniti se na potrebo in moralno obveznost kakega zadoščenja. — Dr. Josip Majcen.

* Za priobčenje pod tem naslovom odgovarja uredništvo samo toliko, kolikor predpisuje zakon.

DAROVJI ZA BIRMANCE — najlepši in najtrajnejši so molitveniki. Raznovrstne molitvenike od priproste do najfinejše vezave ima v zalogi po primerno nizkih cenah — **TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU**, — katero s tem toplo priporočamo.

«Obljube presv. Sreca Jezusovega.» — Pred nami je mesec junij ki je posvečen presv. Sreca Jezusovemu. Častilec presv. Sreca so že lani iskali knjižico: Obljube presv. Sreca Jezusovega, ki obsega krasne molitve in pobožnosti. Knjižica je bila pošla. Zdaj pa jo je Tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet izdala v novi izdaji. Knjižico krasi lepa podoba Sreca Jezusovega, kakor nekdanj. Vkljub lepi izpeljavi v dveh barvah in lepem papirju je cena tej knjižici še zelo, zelo nizka. Stane namreč samo 1 dinar in se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Mizarski učenec

se sprejme takoj. Hojs, Koroška cesta 24, Maribor. 1-2 230

Ogrinjača je bila najdena na mariborskem Glavnem trgu. Vpraša se pri K. Schmidl in drug, Maribor, Stolna ulica 4. 235

Kupim parni motor

do 3 konjske sile, že rabljen, a še dobro ohranjen. Cenjene ponudbe na Mihael Dernota, usnjarij pri Sv. Juriju ob Ščavnici. 232

Kupim NEVESTA

po najvišjih cenah
stare novce iz zlata in srebra, staro zlato ter žlahtne kamne.
Avgust Wapper, zlatar, Maribor, Stolna ulica 1 (Domgasse). 1-4 236

Iskrčev Matjaž op 1:
Lahki napevi za gosli.
Cena 6 din. Dobi se pri Josipu Höfer, Šolska ulica v Mariboru. 231

Žepne ure precizijske in stenske popravilja najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica št. 16. 41-30

Čevljarji pozor!

Gumijeve podpetnike najboljše vrste kupite najceneje pri Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2. 237

Fotograf Franc Razlag

v Radencih se priporoča slav. občinstvu. Imenovani izdeluje slike po najmodernejšim načinu in v jako okusni obliki. 1-3 234

Vina, prvovrstna, več sto hektolitrov, več letnikov, zaradi pomanjkanja posode na prodaj. Naslov v upravnistvu lista. 1-3 229

Hiša enonadstropna in polovična hiša, električna razsvetljava, vedovod, hlev za 3 konje, sramba za vozove, dva lepa vrta, da se lahko porabi za stavbeni prostor, za vsako stavbo primerno. Po kupni pogodbi odda se tudi stanovanje z dvema sobama, kuhinja in kabinet. Vpraša se pri Katarini Zaucer, Maribor, Frančiškanska ulica št. 16. 227

FRANJO PERGLER
Maribor, Miinska ul.

izdeluje najfinejše raznovrstne kočije, luksuzne, tovarne in gospodarske vozove. Velika zaloga novih in starih vozov. Izvršuje tudi vsa v to stroko spadajoča popravila. 1-5 226

Hotel-restavracija 'Stara pivarna'

... **A. HALBWIDL.** ...

Danes, v sredo, velik elitni KONCERT

Vsako nedeljo koncert k zajtrku. Prvovrstno Götzovo marčno in beck-pivo, prvovrstna vina. Meščansko-običajna kuhinja.

Za obilen obisk se prijazno priporoča **A. F. Halbwidl, hotelir.**

POZOR! Živila cenejša!

Vsak naj samo enkrat poskusi kupiti pri **J. RANTNER, trgovina s špecerijo** Maribor, Koroška c. 8
Dobro blago! Točna postrežba!

BAKRENE KOTLE

po 40 in 60 litrov vsebine, solidno izdelane, ima v zalogi



Metalokemika d. d.
Zagreb
Strossmayerova ulica št. 6.
Zahtevajte ponudbe!
1-6 431

Andrej Oset

Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon 88.

Trgovina sena, slame, krompirja, fižole, z drvami, žitom in drugimi deželnimi pridelki. Brzjavni naslov: Andrej Oset. 6 to 185

Trapistovski SIR

vsakovrstno južno sadje prvovrstno pri **MATIJA LAH-U** Glavni trg 4, Maribor.



UR
Velika zaloga vsakovrstnih urar
verzič, prstanov, uhanov, jedilnega orodja i. t. d.
Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni
Lovro Stoječ
urar
Maribor, Jurčičeva ul. 8.

Pozor! Pozor!

Priporočam najfinejši kosilni stroj s pripravo za žito kositi,

sistem Melichar, po zelo ugodni ceni. Istotako vse druge poljedeljske stroje in orodja.

IVAN HAJNY, Maribor, Aleksandrova cesta 45. nasproti glavnemu kolodvoru. 1-3

Predno si nabavite darila za

BIRMO

oglejte si največjo zalogo zlatih in srebrnih ur, verižic, uhanov in drugih nakitov, katere se Vam nudi po znižanih cenah v novi trgovini

R. BIZJAK

trgovina z zlatino in srebrnino.
Maribor, Gosposka ulica 16.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po **4 1/2 %**
Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

OGLEJTE SI

izložbe in zalogo novodošlega manufakturnega blaga kakor sukna, platna, hlačevine, perila, robcev, nogavic i. t. d. in prepričajte se o resnično znižanih cenah v trgovini

Josip Karničnik, Maribor, GRAJSKI TRG 1.
Brezobvezno, k nakupu se nikogar ne sili.